

PRIOPĆENJE

Eskalacija na Bliskom istoku: Energetika u fokusu, rizici daleko izvan toga

Zagreb, 4. ožujak 2026. – Vojna eskalacija između Sjedinjenih Američkih Država, Izraela i Irana stavlja golem pritisak na energetska tržišta. Iako još nije došlo do značajnijih poremećaja u opskrbi, rizici povezani s Hormuškim tjesnacem predstavljaju potencijalnu prijetnju globalnom gospodarstvu ako se sukob nastavi.

Ključni podaci:

- **20%** globalne potrošnje nafte prolazi kroz Hormuški tjesnac
- **Do 147 dolara po barelu:** povijesna razina koju bi Brent mogao premašiti u slučaju dugotrajnog poremećaja

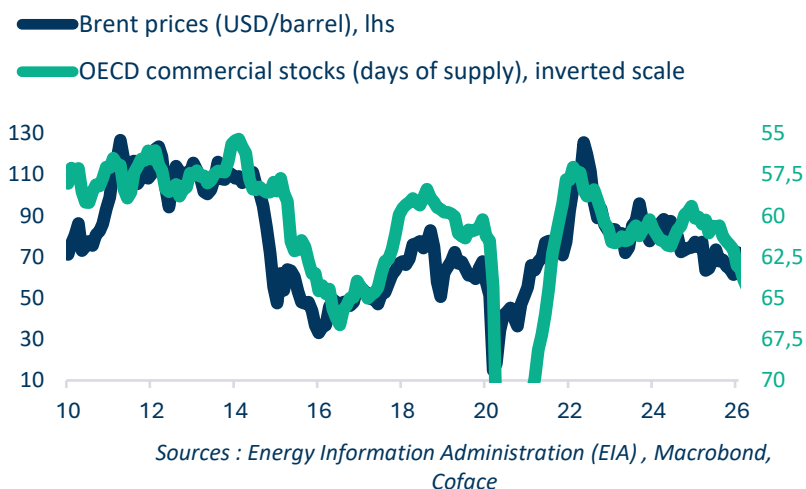
'Sukob ograničen na nekoliko dana ili tjedana – što je trenutačno najvjerojatniji scenarij – trebao bi imati ograničen utjecaj. Međutim, ako bi se sukob nastavio, njegov bi makroekonomski učinak mogao biti značajan i nadilaziti pitanje cijena energije,'
Ruben Nizard, Voditelj sektorski istraživanja, Coface.

Neposredan kratkoročni učinak na energetska tržišta

Američki i izraelski napadi na Iranu predstavljaju veliku prekretnicu za energetska tržišta. Na otvaranju trgovanja u ponedjeljak ujutro, cijena Brenta skočila je za više od **10%**, što uglavnom odražava rast geopolitičke premije rizika, a ne trenutačne poremećaje u opskrbi.

Prije ove eskalacije, tržište nafte bilo je znatno u suficitu. Obilna ponuda, potaknuta proizvođačima izvan OPEC+ skupine i ubrzanim obnavljanjem zaliha, držala je cijene pod pritiskom (prosječno **68 USD po barelu u 2025.**).

Sukob mijenja pravila igre i ponovno uvodi veliku neizvjesnost oko sigurnosti opskrbe.

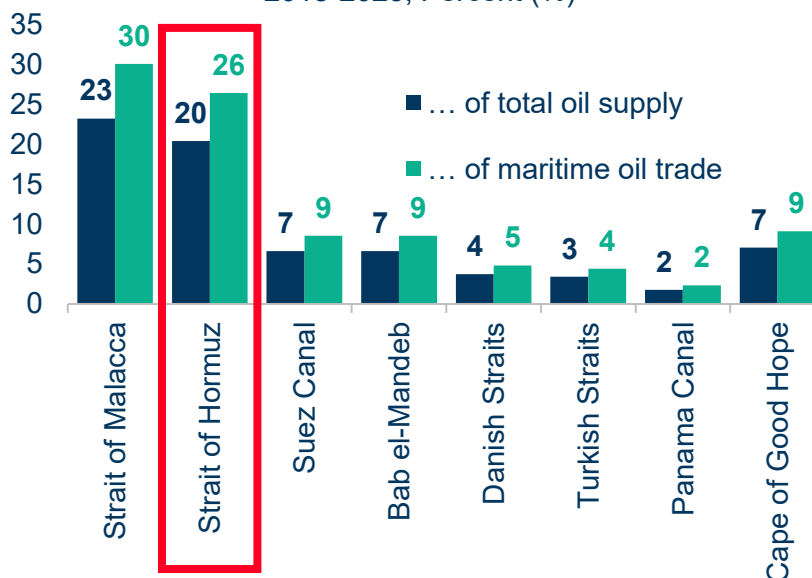
Hormuški tjesnac – strateška energetska točka zastoja

Glavni rizik povezan je s Hormuškim tjesnacom, kroz koji prolazi oko **20% globalne potrošnje nafte** i gotovo **30% pomorskih pošiljki sirove nafte**. Trenutni poremećaji već uzrokuju rast cijena.

Kapacitet za zaobilazanje ovog tjesnaca vrlo je ograničen i nedostatan da apsorbira veliki šok.

Dugotrajne ili ponavljajuće blokade mogle bi realno pogurati Brent iznad **100 USD**, uz mogućnost premašivanja vrhunca iz veljače 2022. (**122 USD**) ili čak rekorda iz 2008. (**147 USD**).

Volume of crude oil & liquids transiting through major chokepoints
2018-2023, Percent (%)

Source: U.S. Energy Information Administration, Vortexa, Coface

Nafta: rizik od uništenja infrastrukture

Iako Iran nije vodeći proizvođač u regiji, prekid njegove opskrbe imao bi trenutačan učinak na ionako krhka tržišta. Iran proizvodi više od **3 milijuna barela dnevno**, od čega **više od 1,5 milijun izvozi**, uglavnom u Kinu. Zaustavljanje izvoza natjeralo bi kupce — osobito u Aziji — da se okrenu skupljim alternativama, čime bi se pojačao pritisak na rast cijena nafte.

Osim rizika za iransku opskrbu ili moguće zatvaranja Hormuškog tjesnaca, Iran bi mogao ciljati i infrastrukturu u drugim zemljama Perzijskog zaljeva. Utjecaj bi ovisio o razmjerima štete i trajanju poremećaja, u situaciji u kojoj su **rezerve OPEC+ kapaciteta ograničene** (oko 4–5 milijuna barela dnevno) i koncentrirane prvenstveno u Saudijskoj Arabiji i Ujedinjenim Arapskim Emiratima — gdje bi logistički tokovi mogli biti poremećeni.

Valoviti učinci daleko izvan tržišta nafte

Ulozi su mnogo veći od samog tržišta nafte. Hormuški tjesnac ključan je i za transport ukapljenog prirodnog plina (LNG-a), gnojiva, industrijskih metala (poput aluminija) i petrokemikalija. Osim toga, druga strateška uska grla, poput tjesnaca Bab el-Mandeb ili Sueskog kanala, također bi mogla biti pogođena u slučaju šire regionalne eskalacije, što bi dodatno povisilo troškove prijevoza i osiguranja pomorskog transporta.

Ovakvi poremećaji u opskrbnim lancima povećavaju rizik od nestašica i inflatornih pritisaka, osobito za gospodarstva najovisnija o uvozu energije.

Dugoročni rizik: globalni makroekonomski udar

Ekstremni scenarij u kojem bi cijene nafte ostale iznad **100 USD po barelu** izazvao bi novi val globalne inflacije i vjerojatno prisilio središnje banke na preokret — od popuštanja monetarne politike prema novom ciklusu pooštrevanja. Dugotrajan rast cijene Brenta za 15 USD mogao bi **smanjiti globalni rast za oko 0,2 postotna boda i povećati inflaciju za gotovo 0,5 postotnih bodova**. U takvom okruženju, rizik **stagflacije** — kombinacije slabog rasta i visoke inflacije — ponovno bi postao vjerodostojna prijetnja globalnom gospodarstvu, s ozbiljnim posljedicama za poduzeća i međunarodnu trgovinu.

KONTAKT

Martina Kolarić : +385 99 3110 390

martina.kolaric@coface.com

COFACE: FOR TRADE

Tvrtka Coface, kao vodeći svjetski pružatelj usluga upravljanja kreditnim rizikom, već skoro 80 godina pruža podršku poduzećima u rastu i razvoju u nesigurnom i nestabilnom okruženju. Bez obzira na veličinu, lokaciju ili sektor, Coface pruža podršku za ~100.000 zadovoljnih klijenata na oko 200 tržišta diljem svijeta, kroz niz rješenja: osiguranje potraživanja, poslovne informacije, naplata potraživanja, Single Risk osiguranje, jamstva, faktoring. Svakodnevno Coface koristi jedinstveno stručno znanje i vrhunsku tehnologiju kako bi omogućio sigurno poslovanje poduzeća, na domaćim i izvoznim tržištima.